

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES D' UNA SOCIEDAT DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número. 2 cèntims.
 Fora de Palma » 2 1/2 »
 Números atrassats » 4 »

Sonarà cada dissapte, si té vent à sa flauta.

S' envian es números á domicili, tant à dins Ciutat com à ses Viles, pagant per adelantat à s' Administració (carré des Call n.º 10), 1 pesseta à conte de 16 números.

INO TENIM AYGO!

IV.

DON PAU BOUVY.

Ha arribat s' hora de passá revista y d' examiná lo que s' ha fet en sèrio sobre s' assunto de canalisació y distribució d' aygo potable.

Devant tot mos veym un engiñé hollandés, Don Pau Bouvy de Schorrenberg, que despues d' haverse ocupat amb altres trabays pròpis des séu ram, per encàrreg no sabem propiament de quí, estudiá un projecte de conducció d' aygo desde sa Font de la Vila fins a dins Ciutat. Gracies à sa memòria que dexá impresa, qualsevol pot veure lo que val aquell trayay.

Se tracta d' un facultatiu laboriós que morí entre noltros enamorat del país y havent dat proves, si no de grans coneixements, al manco de molt bona voluntat; per lo matex, abans d' ocuparnos des séu projecte, per part nostra li tributam un recort de merescut respecte y de coral agràhiment.

En es primé capítol, que descriu es manantial y sa calitat de s' aygo, entre altres inexactituts qu' hey estampá, diu que provada amb s' aparato hydrotimètrich, marca 19 graus. (1)

Recordam molt bé que l' añ 1867, quant à sa Secció de Ciències de s' Ateneo Balear llegí aquesta memòria, un bon amich nostre (2) li advertí que segons s' análissis que havia presenciat, dia 11 de Novembre de 1864, en es laboratori de química de s' Institut Balear, s' aygo de cistèrna, à Palma, acusava 42 graus hydrotimètrichs, y li

proposá que se repetissen ets ensays. Don Pau hey vengué à bé, y encara que amb un aparato de poca confiansa, dins es salon de sa mateixa societat se fé s' experiment, y en resultaren sobre uns 36. (Axò devia constá amb actes.) Però es primés plechs de sa memòria ja estavan estampats, y aquell 19 queda sense corretgi.

Fiat amb aquest dato, Don Pau havia emprés s' estudi des projecte sense compara, com era degut y necessari, sa calitat ni s' abundancia de cada un d' ets altres manantials que naxen dins es terme d' Esporles; pues tractantse de doná abast à una capital com Palma, es còsa de tria ses aygos que en tots conceptes sien preferibles. Y mos fixam sobre aquest descuyt imperdonable, perque opinam que, en vení es dia de sa canalisació, sa Font de la Vila tan anomenada no serà sa que hey farà es primé papé.

Y es mesté advertí que s' análissis d' un' aygo, quant se tracta d' averiguá en tota certesa sa seua bondat, no deu havé de consistí purament en s' ensay hydrotimètrich, perque quant y tot se fasse amb inteligencia, pot succehí que es resultat no acés amb exactitut sa seua *riquesa mineral*, per quant sa presència de substancies orgàniques pot modificá aquelles indicacions. Y de que ses aygos de sa font de la Vila abans d' entra dins Ciutat contènen substancies orgàniques en disolució, ¿qui heu pot dúptá?

Don Pau hey pensá poch quant mos digué que sa nostra aygo es potablè en tota s' estensió de sa paraula. Si axí fos, es sabó s' hi fondria fent molta sabonera; per cunyá ciurons, no importaría remuyarlos dins cènra; ni per rentá milló tirarian potassa dins ses piques; ni en bollirné se posaría térbola; ni per allá ahont passa dexaria es tur y escruys que dexa.

Ses aygos, en quant à sos efectes demunt s' economia animal, per podé passá per *bones*, segons inteligents, no han de señala més de 25 graus hydrotimètrichs. Ja sabem que la major part en marcan més; però hem de tení en

conte que s' hòmo s' acostuma à tot; à Lóndres, à Paris y à Marsella, per moltíssims d' anys les han begudes pitjós que sa nostra. (1)

Despues de doná conte des sistema de tandes establides, des número y secció des *canons* y *dobles* que xupan à sa síquia, y de descriure es mal estat de ses canonades que trescàn per dins Palma, calcula sa cantitat d' aygo que vé à doná es manantial, sa que s' aprofita y sa que se pèrt, fent comparanses entre lo que se diu un *diné d' aygo* y es *real fontanero* de Madrit, etc., etc., y passa à n' es segon capítol. Aquí cita documents històrichs relatius à sa *Font de la Vila* y à ses cessions y plets que han mediat sobre ses aygos; reglaments, formació de Sindicat, etc., etc.

Uns quants párrafos de ses págines 43 y 44 que parlan sobre es dret que té ò no té es Municipi per imposá paga à n' es vesins de Palma que beuen aygo de sa Font de la Vila, mos parexen escrits amb ploma de missè pues provan que un arbitri sobre es dret d' aygo que reb un vesí pes séu consum particulá, no contradiu sa franquesa concedida p' el Rey En Jaume à la Ciutat. Es per demés dí qu' estám del tot conformes.

A 7 dècims de real justiprecia es metro cúbich d' aygo, y segons es séu conte, per 4 duros cad' añ una familia de 5 persones, amb un cavall y un jardinet, etc., podria rebre aygo à bastament.

Suposem noltros que aquesta cantitat s' hagués d' aumentá amb una mitat, y encara demostrarem que avuy en dia sense pagá à tant per metro cúbich, tenint s' aygo *gratis*, mos costa molt més cara.

L' amo d' una casa, bé sia per una sola família acomodada, bé sia compos-

(1) *Hydrotimetria* se diu à n' es mètode de determiná sa cantitat proporcional de substancies terrosses (particularment ses *sals à basse de calç* ó *de magnèsia*) que contenen ses aygos; partint des principi que s' aygo destilada marca cèro graus. (Nota d' un practcant de *polecari*.)

(2) A les hòres havia prés es títols de Perito Químich y Mecánich, y també va volé *jugá à sabs*. Ara vendria es dos diplomes per lo que li costàren, pues may n' ha trèt partit, ni esperanses.

(1) Ets sabis estrangés que s' entretènen en calcularho tot, suposan que ses bugaderes que réntan amb aygo que fassi de 17 à 18 graus, pèrden més d' una quarta part des sabó qu' empran.

Dins Lóndres tot sol, d' ensá que han millorat ses aygos, cad' añ economisan de 7 à 8 milions de franchs. A Fransa se calcula en 50 milions sa cantitat tudada per causa de ses males aygos.

Respecte de Mallorca, per calcularho, necesi tartam sebre si ses bugaderes n' empran de sabó y es nom de sa saboneria.

ta de pisos per llogá y habitada per tres inquilinos, sol gastarse per construí una cistèrna de 50 metros cúbichs de cubada, sobre 190 duros p' es cap prim. Comprés es való des local y lo que costan troneta y canonades, posem.. 220 \$
Una homba y es depòsits necessaris 30 »
Sa paga per bombá, en s' añ. 12 \$
Adobs de cistèrna y canonades (1)..... 5 ½

Suma es gasto anual..... 17 ½
Que à rahó de 5 per cent, son.... 350 »

Total li costa s' aygo, un capital de 600 \$

Equivalents (à s' interés tatxat) à una renda anual de..... 30 \$
Y segons es càlcul d' En Bouvy carregat d' una mitat, mos costaria..... 18 »

Diferencia amb escés qu' ara se paga..... 12 \$

Y axò que no contam per res sa major comoditat ni sa netedat de s' aygo, ni sa ventatje de podé tení cases axutes y sense renou de corrioles, ni de bombes, ni destorb de criades. ni etc., etc.

En es tercé capítol explica es séu projecte de canalisació, partint de datos que la major part han menesté rectificá, y que essent de carácte purament científich no discutirém aquí, per rahons fàcils d' endeviná. Tant sols advertirém que segons es nostro modo de veure, en havé de tractá seriament aquest assumto, s' autó des projecte deu havé de tení en conte que Palma no estarà sempre revoltada de murades; que s' engrandirá abans de l' añ 1900, y que de cada dia es consum d' aygo per necessitat augmenta dins ses poblacions de s' importancia que té y espera tení sa nostra.

Es capítol quart conté un *pressupuesto* detallat que de pòch podrà serví si se considera que d' añ en añ sa qualitat, sa forma y procedencia de materials de ferro se varian, y per lo tant també mudan es séus preús.

Y per últim, acaba diguent: que desitja que es séu esfors per dú à efecte aquesta millora sia acullit favorablement y puga remoure ets obstacles que parexen insuperables. (2)

¡Pobre Bouvy! No sabia ell es terré que trapitjaya. Aquí, à s' illa d' ets indiots y des gorans, des caragols y de ses tortugues, de ses figues de mòro y

de ses carabasses, (1) no mos vé à mitx sigle amb axò d' aygo. ¡Ja s' en avendran es qui vendran derrera! Sols qualque ignorantot y caparrut, de tant en tant, té s' atreviment d' escriure qualque còsa per remoure es fanch (2) de ses nostres cistèrnes casolanes. ¡No hey ha res més atrevit que L' IGNORANCIA!

Per axò noltros, que no feym més que espigolá demunt, demunt, encara hey tornarém à predicá en desèrt.

UN TROBADÓ D' AYGOS.

AMISTATS DEL DIA.

A Mallorca, que tots som amichs, companys, vehinats, parents ò camarades, tots mos conexem, y cada un sab de tots ets altres, de quines égos vénen, quin pa los assacia, amb à qui les han, es miracles qu' han fet, y de quants de punts se calsan.

Aquí, aquell que se pensa que lo que fa no s' sab, y que tothòm parla bé d' ell, y que no hey ha envejosos que l' miran amb mal uy, vá ben errat de contes; perque, sa *Societat d' Escorxadós del pròxim*, (tots hey pertencem) es de ses més actives en doná funcions gratis y en cumplí es seus Estatuts compois d' un sol article: *Dau grex à n' el Dimòni*.

Citemne uns quants exemples.

Don Dagobèrt, (posem noms raras, perque no fos còsa que qualcun des qui tenen es cuyro prim se das per aludit.) Don Dagobèrt es un hòmo que fon tot lo que li dexàren es séus pares; y heu fa malbé jugant, y en porros-fuyes y berlendinades. Té sèt ò vuyt *amichs* que may el dexan, que milló dit, l' esplotan y l' amoxan, y li donan entenen que vá p' es camí dret, y qu' es un hòmo de conexement y de conducta. Però aquests tals *amichs*, totd' una que Don Dagobèrt no los está devant, fan bèfa d' ell, s' alegran de que fassa bancarrota y el me posan con un pedas brut.

Na Fabiòla es una señoreta mossonèua que viu de lo que guaña d' omagat à dins ca-séua; té entrada y amistat à una casa de familia que passa per honrada, y ningú té motiu per creure que sia lo contrari; y apesa d' axò, à ses fuyes de la casa ja los ha posat uns quants barrets d' aquells que casi may se llévan.

El señó Cipriá es un artista, digamhó axí, que li han fet creure qu' arriba à

Miquel Angel. Tots quants ténen pas franch fins dins es séu tallé, l' umplen d' elògis y d' enhorabones; y ell s' ho beu y s' infla, y li parex petit y afollat tot lo que no es fet séu. Y sa mateixa colla de gatsvayres que l' adula y l' encamorma, quant es à fé tertulia, ausent d' es pobre *artista*, está del tot acòrt en que es un ximple errat de contes, y en que tot quant fá no val un cèntim.

Na Brígida, perque ha tengut maña ò perque vé de Deu, fa un bon partit, y té sa vanagloria de mostrá es cantaranet à ses *amigues*. Mentres l' examinan, tot son alabances:—¡Oh quina monada! ¡Axò es elegantíssim! ¡Qu' heu pugas disfrutá molts d' añs!—y tot allò que s' acostuma. Encara no son abaix de s' escala, y ja sentiú:—¡Fieta! ¿has vist aquell vestit que malament el duya? Diu que s' adrés es de rubins, aquella xeuba! Y s' hòmo parex que hey está molt encantat; ja n' tornarem parlá d' aquí à un pòch.

Un *quidam* afectat de fé platets, embruta una cuartilla de papé, la dú à s' imprenta, y surt à s' enfilay de *gacettes* *laudatorias* des diari X.

L' endemà matí, s' *emblanquinat* quant se *llegeix*, y veu qu' ha estat un *hèroe*, s' ho creu de bona fé. Emperò, es públich, que no combrega amb rodes de molí, se troba pes carré y fa sa mitja riayeta:—¡Qu' has llegit allò?—Si, hòmo; si haguéssin estampat just lo contrari, l' haurian xapat de mitx à mitx.

Un altre periòdich, (suposem es cas que sia L' IGNORANCIA) en termes rònechs més ò ménos aspres, diu la pura veritat sobre qualsevol assumto de caracte públich, perque li dona la gana usá es dret que té tothòm que paga contribució (1). No n' mancan may qu' agafan sa figa p' es capoll, ni camarades séus que, pensant y judicant la còsa exactament axí com la judica es periòdich destravat, donan corda à s' estel, atian sa flamada y simulan está de sa part des qui fan es papé d' agraviats.

Don Ruf, mentres estava dalt la ròda y podia repartí favós, (amb doblés d' altri) no se veyá venja de visites y capells llevats y encensades. Ara qu' ha caygut y vá de redolons, casi ningú el saluda; y aquells que més se feren llengos per exaltarlo y qu' en tregueren gangues y xeripes, ara per agraument, el m' umplen de dictèris, y par que vajin escarada per no dexarlí un òs sencé.

Aquestes y altres p' es matex estil, son ses *amistats* que s' usan; amistats verinoses, amistats de Júdes.

(1) Succeheix que per adobá una canonada, despues de demaná lleccencia, ha de desferse s' empedregat de tros, en tros, y costa pena ferm à un picapedré, que no l' ha feta, afinarhi s' embós.

Es sistema es rompre totes ses que se troban, fins à topá sa que se cerca, de modo que per adobarne una, solen espeñarne mitja dotzena.

No es mal per tothòm aquest sistema.

(2) Don Josèp Antoni Togores havia somiat lo matex qu' ell y no sabem que n' resultás gayre profit. (Vide sa Memoria presentada à s' Ajuntament de Palma. Imprenta de Felip Guasp. 1859.) Mos n' ocuparem en s' altre article.

(1) Amb tots aquests productes, ahont se vuya podrém obtení sempre es primé premi.

(2) Sa derrera setmana des mes passat, fèren s' escuró, à n' es trós de seguida que vá desde ca n' Arabi fins à n' es cantó des carré d' En Tamaré; y à cada quatre passes, treyen una carretada de molsa y d' incrustacions. Es munts estiguèren exposats demunt s' acera tres ò quatre dies. (Nota d' un curt de vista.)

(1) Es *Conservatori Balear* y Es *Foment de sa Pintura y Escultura*, reben subvencions des fondos Provincials y Municipals; vol dí, de sa nostra butxaca.

D'amichs faèls, lleals y coratjosos per di en termes clàs, forts y llampants, per escrit y de paraula, devant y derreta, sempre la veritat desnúa, sense segona mira, ni respectes humans, agrat ò desagrat, y succehesca lo que succehesca; d'amichs d'aquesta casta ja 'n romanen pòchs avuy en dia; perque en recompensa de sa bona obra que fan, es vulgo il·lustrat y es sabis ignorants los tornan es jornal à barrades, desjectant y desvirtuant y calumniant es seus actes que, dins es pobles ben civilisats, haurian de passà per agosarats y mèritòris.

MOSSEN LLUCH.

¡¡JA HI VA!!...

En Rabassut vol na Prima,
Qu' es dama que d'ú gran dot;
Y vol fé creure s' atlòt
Que la vol perque l' estima,
Y no pot altri estimá.
¡¡Ja hi va!!...

Es cògo revenedó
S' ha aficat dins un partit
Y à n' es seus companhs ha dit
Que no vol ser retgido;
Y si le hi fan, no admetrá.
¡¡Ja hi va!!...

Don Cranch y na Pajallida
Per fora Porta es passetjan;
Y conversan, y festetjan
Fins que sa lluna es sortida.
Ell diu que s' hi vol casá.
¡¡Ja hi va!!...

Me deya un dia en Cotó:
«Sa feyna 'm dona alegria;
Tanta, que si fos un dia
Millonari ó gran señó,
No la sabria dexá.»
¡¡Ja hi va!!...

Sa veynada diu que té
Sa fia tan acertada,
¡Tan dócil, tan ben criada!
«¡Oh!, (diu) ¡qu' estarà de bé,
Qui amb ella se casará!»
¡¡Ja hi va!!...

Aquell jove que passa are
No 's vol adondá á fé feyna.
Troba fexuga tota eyna;
Y ara va entorn á son pare
Perque 'l deix essé hermitá.
¡¡Ja hi va!!...

Un nonens qu' ha pres per ell
Lo qu' he dit, y ha mal entés
Ma crítica, té promés
Que m' ha de tocá sa pell,
Y que jò heu he d' aguantá.
¡¡Ja hi va!!...

P.

SES PEDRES DE MANACOR.

Un colaboradó des nostro setmanari, que trabaya com à meritòri per entrá à la societat de L' IGNORANCIA, mos ha tramés un *projecte* de bando que diu que *ell hauria dictat* y publicat, si lo qu' ha succehit ara fos estat en temps primé, y ell hagués tengut s' empleo de *Mostasaf de la part forana*, es dia que per quarta vegada se trobàren pedres demunt es rails, á dos kilòmetros llun de la vila de Manacor. (1)

Noltros tal com l' hem rebut, l' insertam:

BANDO.

Don Fulano de Tal y de Qual, Mostasaf de la part forana y Cap de Guayta Especial de la vila Manacoral capital de partit Judicial y tot es demés carro-portal, etc., etc., etc., fas patent, present, y avinent à tota casta de gent es BANDO siguent:

Primerament: que ningú, de qualsevol classe, estat ò condició sia, gos ni presumisca anar ni travessar de dia ni de nit, à peu ni amb bístia per dins es camí des ferro-carril; baix pena de 50 sòus y 50 dies de presó sa primera vegada, y de cent dies de presó y ciucuantia lliures, sa segona vegada. Y si no los pot pagar, fera cent jornals à obres del canal de la Font Santa de la Vila, irremisiblement.

Item: Que si algú es atrapat posant pedres sobre els rails ò atepint amb terra es contra-rails, amb intenció de fé descarrilá es convoys de cotxos y wagons, serà posat à la vergoña per espay de 24 hores en mitx de cada estació, amb sa pedra devant y un ròtul que diga: *per inimich irracional del país y per matadó de passatgers innocents*. Després serà entregat als Tribunals ordinaris perque *el s' en dugan* alla ahont son los seus: devés sa costa d' Africa.

Item: Que tot vesí honrat d' aquesta vila y des seu terme está obligat à enquerir y acusar als criminals que contrafassen lo primerament ordenat, ò que intén tin fer descarrilá es trens de la manera demunt dita, baix encorrimment de complicitat, si poguentho fé no 'u féssin, ò sabentho no heu declarassin; y per més obligarlos, quedan desd' ara absolts d' un añ de contribució tots y qualsevols sien es qui secretament y en veritat denunciarán es nom y señes dels malfactors sobredits.

El bando present manam que sia pu-

(1) Aquest bando estava escrit y no va quebre à n' es numero passat de dia 2 del corrent. Dia 2 del corrent tornaren posá pedres per devés es mateix lòch. De llavò ensá, s' ha aumentat es numero de guardias vigilants, per part de s' Ajuntament.

blicat en mallorquí à sò de també y trompeta p' es carrés y plassas d' aquesta noble vila y des pòbles y llogarets des seu terme Judicial, à fi de que ningú puga alegá mala inteligencia; y à major abundament, que sia estampat en les pilastres de L' IGNORANCIA à falta de Bolletí oficial propi.

Dictat à la Sala d' aquesta gran vila sa diada de Sant Jaume, añ 1^{er} de sa Fira nòva.—*Fulano de Tal, etc. Mostasaf de la part Forana.*

XEREMIADES.

L' IGNORANCIA, encara que se proposa més corretji defectes que reparti bobòns à n' es qui 'u mereixen, (suposat que no manca qui tenga aquest ofici) axi mateix dirá qualque coseta sobre ses Conferències que s' han donat referents à sa *Filoxera*, suposat qu' ets seus autors han tengut sa bona idea d' estamparles.

Axò de fé que tots es pagesos, d' Artá fins à Sarracó, heu pùgan llegí, ja es qualque cosa més que predica devant un públich relativament pòch numerós.

Ara lo que importa es qu' aquests discursos no sien lletra morta; pues mentres es llahuts mos dugan carregaments de fruyta tal volta embolicada amb fuyes de pàmpol, per bones y per ben intencionades que sien ses Conferències, estam tan exposats à veure sa *Filoxera* dins ca nostra, com si no les féssen. No deym res més per 'vuy.

* *

Es Conservatori des carré de ses Minones, en no tení feynes més precises, hauria de pensá à establí una Comissió que llevás d' es mitx una mala fi de Parenostros y altres *descomposicions* que se solen cantá y tocá dins ses iglesies de Palma.

Ben mirat, certa casta de música es més propia per fèstes de carré ò per un ball de *can-can*, que per acompanyá ses oracions y actes relligiosos.

No 'u sabem si 'u farà à n' axò es Conservatori. Per ventura, basta y prou sia còsa de L' IGNORANCIA, hey farà oreyes de cònsul.

Però axò no vol dí que no sia hén necessari.

* *

Devés es carré de la Concepció, conforme venim de ca 's Governadó, repararéu un gran redòl d' empedrat qu' está humit, sense que hey hajan escampat aygo florida.

Tots es qui passen per allá, qui los veu, parex que ténen pena; ets uys los espirejan, y arrufan es nas.

S' altre dia hey llenegá una nineta: en

tregué tot es vestit nou tudat, y gracies com no s' hi rompé una cama.

Señós de sa policia urbana, axò no está bé. Vostés dirán qu' ara seria estat més mal d' aturá aquell abús, desqu' havian privat vendre melons demunt es Moll.

Però, al manco, ja que no mos poden evità ses travelades y torsudes de peu p' es clòts d' ets empedrats, que mos eviten ses llenegades per aquests redòls humits:

Lo que deya aquell:—Fraret, de dues una.

*
**

A can Obradó de Cort hey ha unes cadiretes per infant, molt curioses. Anaules à veure, qu' estich segú que vos agradarán.

Figuraus que la vos presentan en forma de cadireta alta, per tení s' infant assegut à sa taula, méntres dinau.

Rodau una clavía, y queda sa cadira transformada en balanci ò engronsadora.

Tocau un pèrn, y se convertex en carretet amb ròdes, per passetjá s' infant.

Aquestes cadires s' assemblan molt à lo que son alguns lectors de L' IGNORANCIA.

Escriviu còses à gust séu, y riuem y vos alaban, y vos pòsan fins à n' es niguls.

Criticau un pòch es séus defectes, y vos fan morros; y per tot escampan que L' IGNORANCIA es un papé fat.

Posau sense intenció uns punts suspensius, que no significan res. ¡y no teniu hòra segura!

*
**

—Mon pare, ¿quant hem d' aná à n' es baños?

—Demá t' he dit: no 'm cánses més.

—¿Vol dí que per vuy encara tornaré à n' es cap des Moll?

—¿Qu' has tornat beneyt?

—No señó: jò 'u deya perque ja fa pròp d' un més que hi vax cada capvespre, amb sos amichs.

—¿Y es Municipals vos ho compòrtan, grandolas?

—¿Es Municipals aná pes Moll?.... Ara los fan es manech.

*
**

Uns pagesos están asseguts tranquilament à ses cadires des Born.

Es cobradó s' acosta à ells:

—¿Teniu la bondat?...

—¿La bondat, noltros? ¡Qu' hem de tení, hòmo de Deu! Ni l' hem vista passá tampòch: poreu fiá de noltros.

—Vuy dí si 'm pagau ses cadires.

—¿Que vol dí? ¡y que pagan per seure?

—¡Ay idó!

—Noltros ja hem pagat, aquest demati: es punxes ja 'u sáben,... sèt vellons per un pòch de sobressada...

—¿Y à mí que 'm contau!

—¿Y que no es la Sala que s' en cuyda des Born? Ydò, tot va à una bossa.

—¿Al' ala, germanets! ¿que sou santanins?... Pagau ò axecauvos.

—¿Com es vella miscla, quina gent per fé doblés! ¡Ala, atlòts, à s' hostal, à jèure falta gent!

*
**

GEOGRAFIA CIUDADANA:—A sa pòrta d' un pis:

—¿Qu' hey es es señó?

—No señó; ell no hey es.

—¿Que seria à fora Mallorca?

—¿Ca, no señó!

—¿A fora porta?

—Tampòch.

—¿Ydò, ahont es?

—¿Pe 'l mon!

De mòdo qu' es ciutadans consideran la Terra dividida en tres parts: alla d' alla la ma, *fora Mallorca*; de la ma fins à ses murades, *fora porta*; y de murades endins, *jel Mon!*

Alguns creuen qu' *el Mon* es sa plassa de ses Copiñes.

¿Y jò que no 'u descrech!

*
**

P' es carrés d' una Ciutat de prop de 60,000 animes, s' hi passetja sovint un homonet vey, que de mal nom li diuen Mestre Remendo. Ell no se posa amb ningú; però ets atlòts vayvés y malcriats l' han pres per son conte, y casi no passa dia que no mòguen amb ell un escandol.

Encare no fa un més qu' en es carré d' ets Oms, dues dones l' atupären, perque ell, defensantse de ses impertinencies que li feyan, havia arribat à un atlòt, amb so gayato.

Es necessari que vejen de posarhi remey à n' axò es matexos qu' han sabut privá qu' es pobres càpten públicament.

Es fiòch ha de dí amb ses castañetes.

*
**

S' *Isleño* ja compatex abans d' hòra una Empresa que tracta de publicá un nou periòdich.

Ja té rahó. Periodistes novells, ¿voleu un consej d' un *ignorant*? Ydò, preniu altre camí, ó menjau y beveu tranquilament à dins ca-vostra.

Sobre tot, si sou afectats de dí la veritat, pa pa y peix peix, ¡que Deu vos quart de perill!

*
**

A Valencia, en tres corregudes de braus, han morts setanta sis cavalls.

A ses nostres no 'n matan tants; però sovint es bouets axí matex remolcan hòmos, y los esquèxan es calsons. Qualque dia n' hi romandrà qualcun d' estormeyat ò mòrt, com perillá que succhís diumenje passat.

¿Y meém! la gent s' ha de divertí.

¿Que l' heu d' envia à ses conferencies

filoxèriques? Si ses viñes fan uy, ¡bella basca! Lo que importa son *torcetes*.

¿Axò son mallorquins, que conexen lo que los convé!

COVERBOS.

El Sen Toni, es cégo, digué à s' al-lòt que l' acompañaia:

—Mira, Juanet, he reparat que sa cuarta de ví que compram à sa taverna cada dia, com més va, manco mos rét; y no es que jò bega més; sino que crech que es taverné mos fa mala mesura. Ara, en tornarhi, repara bé si tanca es grifó abans de tenirla rasa, y peguem un toquet à n' es turmell si veus que no es bén plena.

Arriban à sa taverna, demanan sa cuarta de ví, y l' amo, com de costum, abans de vessá es brou, ja ha pegat rodada à n' es grifó. S' al-lòt, com qui no n' es, etziba trepitjada à un uy de poll des cégo, y ell ecsala un crit furiós diguent:—¿Ompliu del tot sa quarta!

—¿Y vos, germanet, deys que sou cégo? li contesta l' amo tot estorat.

—Es que sou capàs de fé obrí ets uys à n' el dimòni.

Y de llavò ensá es taverné li fá bona mesura.

*
**

Dos granérés, més pillos qu' un gat negre, y d' aquells que s' estiman més una sobressada tòrta qu' una arengada dreta, venfan granères en mitx de Plassa.

—¿Granères à dos cèntims! (critava un d' ells), ¡jala, dones; graneres fòrtes y bones, à dos cèntims!

—¿A cèntim granères! (crida s' altre); ¡granères hònes, à cèntim no més!

Es qui les venia à dos, tot cremat, s' acostá à s' altre, y li digué petit:

—¿Qu' ests el reverent dimòni, ò vols fé bancarrota? ¿Com axí les pots doná à n' aquest prèu, si à mí me vé just donarles à dos, y axò que ròb sa caña, ses paumes y sa còrda?

—Es que jò, estimat, (li respongué,) ja les ròb fètes, y axí, tot es ganancia: ¡y que dur!

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

UN MAÑÀ: En aquest número veurá part de lo que mos envia: lo demés es fluxet: no pérda es coratge.—SEUATJINA: Posarém mitjes sóles à ses gloses y les insertarém.—UN QUE VOL Y NO POT: Repari que no tots es músichs son iguals: n' hi ha que no 'n ténen pel, de lo que vosté los diu. Ademés, li feym à sebre que no pensam insertá *concèrses*, perque mos parexen massa trivials. Mos enviy còses de més importancia.